



OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ammatillisen koulutuksen oppimisen tuen ja ohjauksen järjestämisen kokonaisuus - työryhmän ehdotukset

Ammatillisen koulutuksen hankkeen käynnistys webinaari
12.3.2024

Lähtökohtana hallitusohjelman kirjaukset

- Hallitusohjelman mukaisesti kaikki opiskelijat eivät saa tarvitsemaansa tukea, minkä vuoksi oppimisen tukea selkeytetään ja tuen ketju yhtenäistetään varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.
- Varhaisella puuttumisella ehkäistään ongelmia, jotka käyvät kalliiksi sekä inhimillisesti että taloudellisesti.
- Hallitus vahvistaa oppilaanohjausta kaikilla koulutusasteilla huomioiden erityisesti jatko-opinnot ja työllistymisen.
- Oppilas- ja opiskelijahuollolla on keskeinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Moniammatillisen tuen piiriin on päästävä matalalla kynnyksellä ja viiveettä.
- Ehdotetut muutokset oppimisen tuen ja ohjauksen kokonaisuudesta ovat tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Hankkeen tavoitteet ammatillisessa koulutuksessa

- Kehitetään opintojen henkilökohtaistamista niin, että kaikki opiskelijat ja erityisesti oppivelvolliset saavat lain edellyttämät henkilökohtaiset suunnitelmat, riittävän lähiopetuksen, työpaikkaohjauksen, oikea-aikaisen tuen opintoihinsa ja näyttöön valmistautuessa. Kehitetään ohjausta ja tukea opintojen edistämiseen työelämässä oppimisessa, näytöissä ja etäopiskelussa
- Kehitetään toimintatapoja tuen tarpeiden nykyistä systemaattisempaan kartoittamiseen sekä oikea-aikaisten ja oikean laajuisten pedagogisten tukitoimien toteuttamiseen. Kehitetään ohjausta ja tukea opintojen edistämiseen työelämässä oppimisessa, näytöissä ja etäopiskelussa
- Kehitetään tuen tarpeiden tunnistamista ja tuen toteuttamista ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa
- Vahvistetaan oppilaitoksen toimintakulttuuria kehittämällä henkilöstön osaamista erityisessä tuessa. Selkiytetään ja tiivistetään yhteistyötä erityisopettajien ja eri tutkinnon osien opettajien sekä muun ohjaushenkilöstön välillä. Vahvistetaan erityisopettajien konsultatiivista roolia.
- Kehitetään moniammatillisena yhteistyönä tuen malleja niille opiskelijoille, jotka tarvitsevat eniten tukea jatko-opintovalmiuksiin ja työelämään siirtymiseen.
- Kehitetään yhteisöllistä opiskeluhuoltoa opiskelijoiden hyvinvoinnin, jaksamisen ja opiskelukyvyn tukemisessa ja vahvistamisessa.
- Kehitetään ja jaetaan yhteisiä oppimisen tuen toimintamalleja alueellisesti yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten sekä muiden toimijoiden kanssa.

Lähtökohtia tuen ja ohjauksen kehittämiseksi

- Hallitusohjelman kirjaukset
- Asetettu kehittämistyöryhmä valmistelemaan hallituksen esitys
- Lausuntokierrokselle huhtikuussa 2024
- HE eduskuntaan syksyllä 2024
- Ehdotetut muutokset oppimisen tuen ja ohjauksen kokonaisuudesta ovat tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.
- OKM määräraha oppimisen tuen kehittämiseen ammatillisessa koulutuksessa 15 milj. euroa OPH:lle jaettavaksi koulutuksen järjestäjille hankkeisiin

Oppimisen tuen ja ohjauksen valmistelu

- Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen oppimisen tuen muutosten arvioidaan selkeyttävän ja yhdenmukaistavan oppimisen tukea myös suhteessa esi- ja perusopetukseen.
- Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osalta on pyritty mahdollisuuksien mukaan ja koulutusten erityispiirteet huomioon ottaen kehittämään tuen ja ohjauksen kokonaisuutta mahdollisemman selkeäksi ja yhteneväiseksi järjestelmäksi.

Oppimisen tuen ja ohjauksen valmistelu

- Valmistelun aikana kehittämistyöryhmä on kuullut lukuisia tahoja kokouksissaan ja muissa tilaisuuksissa, sekä perehtynyt huolella saatuihin kannanottoihin, palautteisiin ja lausuntoihin. Valmistelussa on hyödynnetty erilaisia selvityksiä, arviointeja ja tutkimuksia tietopohjan vahvistamiseksi.
- Erityisen arvokasta tietoa saatiin lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen verkkoavoriihestä oppimisen tuen kehittämistarpeista. Lisäksi toteutettiin nuorten kuuleminen lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille, johon saatiin 6553 vastausta. Verkkoavoriihestä ja nuorten kuulemisesta saatu palaute vahvistaa sen, että opiskelijoiden oppimisen tuen kehittäminen on tärkeää.

Oppimisen tuen ja ohjauksen valmistelu

- Oppiskelijoiden tuen tarpeet ovat lisääntyneet ja ne ovat aiempaa haastavampia. Oppimisen tuen järjestelmällä pyritään vastaamaan näihin haasteisiin, joilla **tuetaan opiskelijoiden oppimista ja opintojen sujumista sekä opiskelijoiden hyvinvointia**. Oppimisen tuen ja ohjauksen tarpeisiin tulisi vastata heti tuen tarpeiden ilmetessä, millä ennaltaehkäistään ongelmien kasautuminen ja vaikeutuminen. Tuen ja ohjauksen tulisi olla helposti saavutettavaa, oikea-aikaista ja riittävää opiskelijan tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Näiden tavoitteiden toteutumiseksi säädetään opiskelijan oikeudesta oppimisen tukeen. Lisäksi säädetään opiskelijan oikeudesta erityisopetukseen, jos oppimisen tuki ei ole opiskelijalle riittävää ja erityisopetuksen kriteerit täyttyvät.
 - Oppimisen tuen kehittäminen kytkeytyy ammatilliselle koulutukselle asetettujen laajempien tavoitteiden saavuttamista
 - Säilyttää ammatillisessa koulutuksessa jo hyvin toimivat asiat, vastata kehittämisellä todettuihin haasteisiin
 - Opiskelijat eivät ole nyt yhdenvertaisessa asemassa oppimisen tuen saatavuuden näkökulmasta
- Valmistelussa on huomioitu myös se, ettei esityksillä lisättäisi koulutuksen järjestämisen kustannuksia, byrokratiaa tai lisätyötä, vaan tavoitteena olisi selkeyttää lainsäädäntöä, prosesseja ja käytäntöjä.

Oppimisen tuki

- Opiskelijalla olisi oikeus saada oppimisen tukea
- Tukiopetus on opettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan tuen tarpeisiin vastaamiseksi
- Erityisopettajan antamaa tukea opiskelijan tuen ja ohjauksen tarpeisiin vastaamiseksi, tuki muille opettajille tukitoimien toteuttamiseksi
- Opiskelutaitojen vahvistamiseksi (mm. kielelliset, matemaattiset, tietotekniset valmiudet)
- Opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi
- Kielitaidon vahvistamiseksi (puutteellinen osaaminen tutkintoon liittyvässä suomen- tai ruotsin kielen sanastossa tai ammattiin liittyvässä kielen käytön tavoissa, tulisi aina liittyä suoritettavaan tutkintoon eikä tukiopetusta saisi käyttää peruskielitaidon opettamiseen)
- Tukea ja ohjausta voitaisiin antaa myös erilaisiin elämänhallinnan, hyvinvoinnin ja muiden opiskelijan arjessa ilmeneviin tarpeisiin vastaamiseksi voisivat antaa erilaisilla nimikkeillä toimivat ohjaajat, valmentajat, nuorisotyöntekijät yms.
- Moniammatillinen yhteistyö (opiskelijan opintoja ja hyvinvointia tukeva kokonaisuus)

Erityisopetus

- Opiskelijalla olisi oikeus erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi säännöllistä ja pitkäaikaista erityisopetusta, eikä 63 §:ssa tarkoitettu oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.
- Erityisopettaja huolehtisi tukitoimien suunnitelmallisesta toteuttamisesta yhteistyössä muun opetushenkilöstön kanssa. Erityisopetuksen tavoitteena olisi lisäksi edistää opiskelijan opintoja ja hyvinvointia yhteistyössä sidosryhmien kanssa.
- Muutoksen tavoitteena on vahvistaa erityisopetusta tarvitsevien opiskelijoiden erityisopettajalta saamaa tukea ja erityisopetuksen kohdentamista opiskelijoille, jotka tarvitsevat erityisopetusta. Erityisopetuksella tarkoitettaisiin erityisopettajan antamaa opetusta.
- Lisäksi erityisopettaja vastaisi erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erityisesti kiinnitettäisiin huomiota tukitoimien ja erityisjärjestelyjen toteutumisen seurantaan ja tukitoimien vaikuttavuuden arviointiin. Tukitoimet toteutettaisiin opetus- ja ohjaushenkilöstön yhteistyönä.
- Koulutuksen järjestäjä päättäisi opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös turvaisi niiden opiskelijoiden asemaa, jotka saisivat kielteisen päätöksen koulutuksen järjestäjältä tilanteessa, jossa opiskelija itse kokisi erityisopetuksen kriteerien täyttyvän, mutta koulutuksen järjestäjä tekisi erityisopetuksesta kielteisen päätöksen. Selkeillä erityisopetuksen saamisen kriteereillä varmistettaisiin, että erityisopetus kohdentuisi sitä eniten tarvitseville opiskelijoille.

Urasuunnitteluun liittyvää ohjausta

- Säädetäessä urasuunnitteluun liittyvästä ohjauksesta vahvistettaisiin opiskelijan oikeutta saada opinto-ohjauksen lisäksi myös urasuunnitteluun liittyvää ohjausta. Urasuunnittelutaidoilla voitaisiin parantaa opiskelijan kykyä suunnitella omaa koulutus- ja työuraansa, joka kytkettäisiin entistä tiiviimmin opintojen eri vaiheisiin ja se edistäisi opiskelijan aktiivista roolia urasuunnitelman laatimisessa. Opiskelijan ohjaustarpeita kartoitettaisiin aiempaa systemaattisemmin osana henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimista ja sen päivittämistä.
- Voimassa olevassa lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä ei urasuunnitteluun liittyvästä ohjauksesta ei ole säädetty erikseen. Säännös ei toisi lisää velvoitteita koulutuksen järjestäjälle. Ammatillisessa koulutuksessa uraohjaus kuuluu yhteiseen tutkinnon osan sisältöihin ja uraohjauksen tulisi jo nyt toteutua osana opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaa. Lukiokoulutuksessa se on toteutunut osana opinto-ohjausta sekä muuta ohjausta.

Vaativa erityisopetus

- Pykälän nimi vaativa erityinen tuki muutettaisiin vaativaksi erityisopetuksiksi vastaavalla tavalla kuin on säädetty 64 §:ssä. Vaativan erityisopetuksen osalta ei esitetä muita sisällöllisiä muutoksia säännökseen.



Kiitos